

Täysistunto

Keskiviikko 12.2.2025 klo 14.00—18.10

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Ystävyiden puistosta annetun lain muuttamisesta Hallituksen esitys HE 203/2024 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Tässäkin esittelijänä ministeri Multala. Olkaapa hyvä.

Keskustelu

17.38 **Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esitys Ystävyiden puistosta annetun lain muuttamisesta liittyy hallituksen tavoitteeseen julkisen talouden tasapainottamisesta ja valtionhallinnon sopeutustoimiin. Puiston luontokeskus Petolan ja tutkimuskeskuksen toiminta ja käyttö on vähäistä mutta ylläpito-kustannukset korkeat.

Esityksessä ehdotetaan Ystävyiden puiston laista kumottavaksi puiston henkilöstöä sekä opastus- ja tutkimuskeskusta koskeva 6 §. Tavoitteena on mahdollistaa puiston luontokeskus Petolan ja tutkimuskeskuksen toiminnan päättäminen ja myynti Metsähallituksen luontopalveluiden hallinnasta ja saavuttaa näin kustannussäästöjä. Lisäksi esityksessä päivitetäisiin Ystävyiden puiston perustamistarkoitus poistamalla siitä vanha maininta Suomen ja Neuvostoliiton välisen yhteistyön edistämisestä. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.6.2025.

Ystävyiden puisto on perustettu omalla laillaan vuonna 1990. Puisto koostuu viidestä valtion luonnonsuojelualueesta Kuhmon kaupungissa ja Suomussalmen kunnassa. Ystävyiden puisto on Suomen puoleinen osa vuonna 1990 Suomen ja Neuvostoliiton välillä solmittua valtiosopimusta ystävyiden luonnonsuojelualueesta. Ystävyiden puistosta annetussa laissa säädettiin puiston ylläpitoon ja tutkimukseen tarvittavasta henkilöstöstä sekä opastus- ja tutkimuskeskuksen perustamisesta Kuhmon kaupunkiin. Luontokeskus Petola ja Ystävyiden puiston tutkimuskeskus rakennettiin Kuhmoon valtion varoin vuonna 1993. Keskus ja puiston työpaikat korvasivat eduskunnan edellyttämällä tavalla Kuhmon kaupungille alueiden suojelusta aiheutunutta metsätaloustyöpaikkojen vähenemistä alueella.

Metsähallituksen luontopalvelut on vastannut luontokeskus Petolan toiminnasta ja kiinteistön rakennusten ylläpidosta. Tutkimuskeskuksen toiminnasta on puolestaan vastannut Suomen ympäristökeskus Syke. Vuosituhannen taitteessa luontokeskuksen ja tutkimuskeskuksen toiminta oli aktiivista. Nyt, noin 30 vuotta perustamisen jälkeen, tilanne on kui-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 5/2025 vp

tenkin muuttunut. Luontokeskus Petolan käyntimäärät ovat vähentyneet, ja keskus on vähäisen kysynnän vuoksi pääosan vuodesta kiinni. Venäjän hyökkäyssodan myötä myös kaikki tutkimusyhteistyö Venäjän kanssa on jäädytetty. Rakennuksista luopuminen on perusteltua niiden vähäisen käytön ja käyttötarpeeseen nähden kalliin ylläpidon vuoksi.

Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien rahoituksen vähentyessä Metsähallituksen on karsittava hallinnassaan olevien rakennusten määrää, jotta resurssit riittävät niiden hoitoon. Luontokeskuksen kiinteistöstä luopuminen toisi Metsähallitukselle arviolta noin 1,5 miljoonan euron kustannussäästön seuraavan kymmenen vuoden aikana rakennusten ylläpito- ja investointikuluista. Myös Syken kustannukset pienenisivät noin 55 000 euroa vuodessa keskuksen vuokratuloista.

Esitys ei toisi muutoksia Ystävyyden puiston luonnonsuojelualueisiin. Ystävyyden puiston suojelualueet muodostavat yhteensä yli 25 000 hehtaarin laajuisen, meillä Suomes-
sa valtakunnallisesti arvokkaan metsä-, suo- ja järviluonnon kokonaisuuden. Alueet turvaavat myös Suomen alkuperäislajistoon kuuluvan metsäpeuran keskeisiä elinympäristöjä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi puhujalistaan. — Edustaja Mikkonen, Krista.

17.42 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Todellakin tämä lakkautuspäätöshän johtuu niistä säästöistä, mitä Metsähallitukseen on tehty ja Metsähallituksen luontopalveluihin — eikä tämä todellakaan ole ainoa, vaan kansallispuistojen, luonnonsuojelualueiden retkeilyinfra on purettu merkittävästi. Juuri tänään uutisista olemme saaneet kuulla, kuinka luontokeskuksia suunnitellaan nyt suljettavaksi Hossan, Kilpisjärven, Seitsemisen ja Teijon kansallispuistoista sekä Liminganlahden luonnonsuojelualueelta, joka on tunnettu linnustostaan ja tämmöinen lintujen seurantapaikka. Samanaikaisesti kuitenkin hallitus hallitusohjelmassaan kertoo, että se haluaa edistää luontomatkailua, ja tämä on tietysti varsin nurinkurista. Tietysti sitten jos me mietitään nyt tätä, mistä puhutaan, Petolan sulkeminen tai sitten Hossan kansallispuiston luontokeskuksen tuleva sulkeminen, niin se on nurinkurista myös siihen nähden, että hallitus on luvannut huolehtia Itä-Suomen elinvoimasta nyt, kun itäisen Suomen toimintaympäristö on valtavasti muuttunut. On nostettu yhdeksi kehittämiskohteeksi luontomatkailu, ja nyt sitten samanaikaisesti suljetaan näitä paikkoja, jotka siellä ovat olemassa olevia luontomatkailun edistämiseen tarkoitettuja.

Tämä Hossan kansallispuistohan oli Suomen 100-vuotisjuhlalahja, ja kansallispuistossa on todellakin käyty, ja siellä on valtavasti kävijöitä. Sillä on ollut matkailullisesti tosi iso merkitys, ja nyt tämä luontokeskuksen sulkeminen sieltä on kyllä valitettava isku. Kaiken kaikkiaan kyllähän nämä säästöt Metsähallituksen luontopalveluista ovat varsin kurja arvovalinta hallitukselta, kun samanaikaisesti me tiedetään, että luonnossa liikkuminen on lisääntynyt, kansallispuiston kävijämäärät ovat lisääntyneet ja yhä useampi on aloittanut retkeilyn, ja sillä on myös kansainvälistä matkailumerkitystä. Ei ole tietysti kysymys vain siitä luontokokemusten saavutettavuudesta, jossa luontokeskuksella on iso merkitys, vaan se on myös turvallisuuskysymys, koska sinne kun lähdetään retkelle, niin luontokeskuksesta-
han saadaan se viimeinen tieto siitä, onko jossain tulvia, onko jossain mahdollisesti polku poikki, kun on puita kaatunut, tai jotain näin. Ja jos me mietitään varsinkin näitä kohteita, missä käy paljon ulkomaalaisia matkailijoita, vaikka siellä Kilpisjärvellä, niin jos se luontokeskus suljetaan, eivät he tunne niitä olosuhteita. Ja myös suomalaiset kokeneet ja aloittelevat retkeilijät tarvitsevat sen informaation, niin että tämä on myös turvallisuuskysy-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 5/2025 vp

mys. Sen takia todellakin toivon, että kaiken kaikkiaan nyt hallitus miettisi uudestaan sitä luontopalvelun rahoitusta ja estäisi sen, että näitä luontokeskuksia ryhdytään nyt laajemminkin sulkemaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen.

17.45 Tuomas Kettunen kesk: Rouva puhemies! Niin, tämä lakiesitys koskee omaa kotikaupunkiani Kuhmoa. Kiitoksia ministerille asian esittelystä. Mutta ihan ensimmäiseksi täytyy todeta, että harmittaa suunnattomasti, että tämmöinen säästölaki tänne eduskuntaan edes tuodaan — 1,5 miljoonaa euroa säästöä kymmenen vuoden aikana. Ja tosiaan Suomen ympäristökeskuksella on työpaikkoja kyseisessä luontokeskus Petolassa, minkä lakikauttamisesta nyt käydään keskustelua 6 §:n kohdalta; Suomen ympäristökeskuksella on kaksi työntekijää kyseisessä luontokeskuksessa.

On juurikin niin kuin tässä edustaja Krista Mikkonen edellisessä puheenvuorossa totesi, että kyllä tämä kyseinen lakiesitys on ristiriidassa hallitusohjelman ja hallituksen puheitten kanssa. Kun pitäisi itäiseen Suomeen saada toimeliaisuutta ja pitää olemassa olevat vaivat palamassa, niin nyt käy niin, että näitä työpaikkoja ajetaan sieltä itäisestä Suomesta pois, ja pahimmassa tapauksessa ne työpaikat ohjautuvat muualle.

Mutta, puhemies, ehkä se isoin asia on se, että jos puolitoista miljoonaa on tämä säästö kymmenen vuoden aikana, niin kun katselin tuossa historiankirjoja, niin 20 vuotta sitten tämä kyseinen luontokeskus sai 1,14 miljoonaa euroa keskuksen kehittämiseen niin, että se luontokeskus vaihtoi toimintansa suurpetotietokeskukseksi. Siihen aikaan löytyi rahoitusta kyseiseen toimintaan, mutta nyt tällä lain muuttamisella tämä toiminta ajetaan alas.

Puhemies! Myös siitä näkökulmasta tämä on tuotava esille, että kun aikoinaan tämä asia on kirjattu lainsäädäntöön, niin se on kirjattu sinne sen vuoksi, että saadaan kompensatioita niistä menetetyistä alueista, jotka menivät tähän luonnonsuojelun alaisuuteen ja luonnonsuojelupuiston alaisuuteen. Metsähallituksella on tänäkin päivänä iso aluetaloudellinen vaikutus Kuhmossa ja itäisessä Suomessa. Valtion maiden pinta-ala pelkästään Kuhmossa on 250 000 hehtaaria, mikä on yli puolet metsämaan pinta-alasta Kuhmossa. Metsähallituksen hakkuiden laskennallinen kantoraha-arvo vuonna 2022 oli runsaat 13 miljoonaa euroa, rouva puhemies — 13 miljoonaa euroa pelkästään vuonna 22. Eli voidaan siis ajatella, että kuhmolaiset menettävät valtion kassaan vuosittain sen runsaan 13 miljoonan euron arvoisen summan verrattuna tilanteeseen, jossa kaikki valtion Kuhmossa omistama metsämaa olisi kuhmolaisten omassa omistuksessa. Metsänhoitotöiden ja puunkorjuun työllisyysvaikutuksethan olisivat siinä tapauksessa aika lailla samat. Tähän kun lähdetään vertaamaan puolentoista miljoonan euron säästöä kymmenen vuoden aikana, niin kuulostaa kyllä todella omituiselta, että tämmöinen lakiesitys tuodaan tänne meidän käsiteltäväksi.

Ja nytten kun tämä todennäköisesti menee sinne ympäristövaliokunnan käsittelyyn, niin minun mielestäni valiokunnan pitäisi jo samoin tein tehdä semmoinen toteama tähän asiaan, että tätä lakia ei pidä lähteä edistämään.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vuornos.

17.49 Henrik Vuornos kok: Arvoisa puhemies! Pidän itse tätä lakiesitystä varsin perusteltuna. Tällä hetkellä valtiontalous on kurjassa jamassa ja säästöjä tehdään aivan kaikilta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 5/2025 vp

hallinnonaloilta, ja tässä kyseisessä tapauksessa Metsähallituksen luontopalvelut on etsinyt kohteen, jossa on kaikista korkein yksikkökohtainen kävijäkustannus, 18 euroa 60 senttiä per kävijä. Jos verrataan vaikka naapurissa olevaan Hossan luontokeskukseen, niin siellä päästään kymmenen kertaa pienempään kävijäkohtaiseen summaan, 1,50 per kävijä. Tässä tilanteessa, jossa säästöjä tehdään kaikkialta, mielestäni on perusteltua etsiä näitä kohteita, missä kävijäkohtainen kustannus on kaikista kallein.

Lakiesityksessä luonnonsuojelualue säilyy. Tässä käytännössä puretaan tämä erityisaseema, että lain mukaan on perustettava virkoja, ja se on myös ihan perusteltua. Meillä ei muistakaan luontokeskuksista ole vastaavia lakeja.

Mitä tulee edustaja Mikkosen puheenvuoroon, että luontokeskuksen olemassaolo on turvallisuuskysymys, niin rohkenen eränkävijänä olla jonkin verran eri mieltä. En tunne kovin montaa retkeilijää, jotka käyvät kysymässä sää- tai luonto-olosuhteita luontokeskuksesta, vaan se eränkäynti pitää mitoittaa omien taitojen mukaan, ja sitten jos taidot ovat vähäisemmät, kävellä helpommilla reiteillä.

Pikantti yksityiskohta on myös tämä yhteistyön edistäminen ympäristönsuojelun alalla Neuvostoliiton kanssa, ja kiitokset ministeri Multalalle, että näitä suomettumisen rippeitä puretaan meidän lainsäädännöstä pikkuhiljaa. Eli nyt Ystävyyden puistossa jatkossa keskitytään ydintehtävään ja 35 vuotta sitten kaatuneen Neuvostoliiton kanssa edistettävä yhteistyö vihdoinkin päättyy.

Eli pidän esitystä varsin perusteltuna ja hyvänä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten vielä edustaja Kettunen.

17.51 Tuomas Kettunen kesk: Rouva puhemies! Kyllä on kritisoitava tätä hallituksen esitystä, jolla Metsähallituksen luontopalveluiden säästöjä nyt tavoitellaan.

Itä-Suomi ja itärajan kunnat mukaan lukien Kuhmo ovat jo kärsineet merkittäviä taloudellisia menetyksiä Venäjän aloitettua hyökkäyssodan Ukrainassa. Säästöjen tavoittelussa olisi tullut huomioida itärajan tilanne, jossa alueen kunnat ovat jo kohdanneet taloudellisia menetyksiä matkailu- ja palvelusektorilla. Vallitsevassa tilanteessa Kuhmolle on tulossa nyt tuplarangaistus, kun samaan aikaan Metsähallituksen luontopalveluiden tavoitteena on luontokeskus Petolan lakkauttaminen säästösyistä. Nyt nämä kauniit puheet Itä-Suomen asuttuna pitämisestä ja kehittämisestä näyttävät olevan pelkkää sanahelinää. Myös Kuhmon kaupunki on muistuttanut omassa lausunnossa, että alkuperäisen kompensaaion toteuttajiksi ei ole määritelty ympäristöministeriötä tai Metsähallituksen luontopalveluja. Kompensaaion rahoittajiin kuuluu myös Metsähallituksen Metsätalous Oy. Alkuperäisessä laissa ei ole erittelyä siitä, mikä taho huolehtii kompensatiosta.

Jo hallituksen esityksen pääasiallisen sisällön kuvailun kohdalla on ristiriita. Ympäristöministeriön viime vuoden syyskuun alkupuolella pitämässä yleisötilaisuudessa Metsähallituksen luontopalvelut vakuutti, että luontokeskus Petolan toiminta ei lakkaa vaan se muuttuu. Hallituksen esityksessä mainitaan suoraan, että esityksen tavoitteena on mahdollistaa Ystävyyden puiston Kuhmossa sijaitsevan luontokeskus Petolan sekä tutkimuskeskuksen toiminnan päättäminen ja kiinteistön luovuttaminen Metsähallituksen luontopalveluiden hallinnasta kustannussäästöjen saavuttamiseksi.

Puhemies! Tämän hallituksen esityksen perusteluissa nyt todetaan, että luontokeskus Petolan kysyntä sekä Ystävyyden puiston tutkimuskeskuksen käyttö ovat nykypäivänä vä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 5/2025 vp

häistä. Metsähallituksen luontopalveluissa on voimakkaasti supistettu luontokeskuksen aukioloja. Tämä luontokeskus Petola on nimittäin viime vuodet ollut avoinna yleisölle pelkästään heinäkuussa — edustaja Vuornos, pelkästään heinäkuussa on kävijöitä käynyt — mikä sitten johtaa tähän, että tilastoissa se näyttää, että siellä ei paljon porukkaa ole käynyt. Ei siis ihme, että ilmeisesti tarkoituksella supistamalla Petolan aukiolo minimiin on saatu tilastollinen kävijämäärä pieneksi.

Ystävyyden puiston lakiesitystä valmisteltaessa silloin vuonna 1989—1990 Kuhmon kaupungin myönteisen suhtautumisen ehtona oli, että puiston perustamisesta aiheutuvat työpaikkamenetykset tulevat täysimääräisesti korvatuiksi. Luontokeskus Petolan toiminta on osa kompensatiotoimenpiteitä, jotka käynnistettiin lievittämään valtion luonnonsuojelualuepäätoksestä Kuhmon aluetaloudelle aiheutuneita pysyviä tulo- ja työllisyysmenetyksiä.

Keskeisimmät työpaikkamenetykset koituivat Elimyssalon alueen jättämisestä metsätaloustoiminnan ulkopuolelle. Se pienensi Kuhmon hoitoalueen vuosittaista hakkuusuunnitelmaa arviolta noin 12 800 kuutiometriä. Koko hoitoalueen hakkuusuunnitelma oli tuolloin 300 000 kuutiota per vuosi. Ystävyyden puiston perustamisen arvioitiin vähentävän Metsähallituksen Kuhmon hoitoalueen metsätalouden työpaikkoja kuuden metsurityöpaikan verran. Lisäksi väheni metsätyön johdosta, puutavaran kuljetuksesta ja metsätraktorin käytöstä yhteensä kolme työpaikkaa. Iso-Palosen ja Maariansärkän luonnonsuojelualueiden laajentaminen aiheutti 0,5—1 työpaikan menetyksen. Yhteensä vaikutus oli arviolta noin kymmenen työpaikan vähennys.

Kuhmon kaupunki silloin edellytti, että kaupunkiin perustetaan Ystävyyden puiston opastus- ja tutkimuskeskus kompensationsa näille toimille. Kuhmolle luvattiin ja toteutettiin kompensatio, mikä nyt on loppumassa. Kompensatio tulee toteuttaa jatkossakin, mikäli Petolan ja Ystävyyden puiston tutkimuskeskuksen toiminnat loppuvat ja näitä aiemmin olleita työpaikkoja ja niiden aluetaloudellisia vaikutuksia ei enää ole.

Niin kuin, puhemies, tuossa jo aikaisemmin omassa puheenvuorossani sanoin, Metsähallituksella on tänäkin päivänä iso aluetaloudellinen vaikutus Kuhmossa: valtion maiden pinta-ala 250 000 hehtaaria, mikä on puolet Kuhmon metsäpinta-alasta, Metsähallituksen hakkuiden laskennallinen kantoraha-arvo vuonna 22 oli runsaat 13 miljoonaa euroa. Eli voidaan ajatella, että kuhmolaiset menettävät valtion kassaan vuosittain sen runsaat 13 miljoonaa euroa, mikäli ajateltaisiin, että nämä metsäalat olisivat Kuhmon omistuksessa.

Näihin ajatuksiin perustuen tuntuu todella omituiselta, että lähdetään tällainen kompensatio viemään Kuhmosta. Mikäli tämä menee maaliin, niin kyllä minun mielestäni olisi perusteltua käydä laajat neuvottelut siitä, kuinka näitä kompensatioita sitten tulevaisuudessa viedään eteenpäin, jos näitä alueita laitetaan suojeluun tai olemassa olevia suojelualueita jatketaan. Täytyy kuitenkin muistaa se, että metsäteollisuus on myös Kuhmoon investoinut viime vuosina, ja jos me haluamme tähän maahan kasvua, kasvutoimenpiteitä, niin kyllä meillä pitää pitää huoli siitä, että raaka-ainevarantoja myös metsäteollisuuden suuntaan on asianmukaisella tasolla ajatellen koko Suomea.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vuornos.

17.58 Henrik Vuornos kok: Arvoisa puhemies! Jos lähdetään liikkeelle Itä-Suomen elinvoimasta, niin itse ajattelen niin, että kaksi valtion rahoilla työskentelevää työntekijää ei ratkaise sitä kysymystä, vaan kokoomuksen lähtökohta Kuhmonkin elinvoimassa on se,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 5/2025 vp

että yrittäjyys on se, joka kantaa ja luo kestävästi sitä elinvoimaa. Ehkä nyt on hyvä hetki myös markkinoida Kuhmoa, koska Kuhmossahan on upeita koskia, järviä, loistavia kalastusmahdollisuuksia, ja näen itse Kuhmossa paljon potentiaalia tämmöiseen matkailu- ja kalastusvetoiseen yrittäjyyteen. Ja toivon lämpimästi, että se sieltä kasvaa.

Mitä tulee sitten näihin edustaja Kettusen puheisiin kompensatioista luonnonsuojelun alueen perustamisesta, niin pidän niitä hieman erikoisina. Suomessa on kymmeniä, satoja, tuhansia luonnonsuojelun alueita perustettu ilman erillistä kompensatiota. Ainakin itse ajattelen niin, että luonnonsuojelun alueilla on arvo sinänsä. Tämänkin luonnonsuojelun alueen tehtävä on suojella Kainuun metsä- ja suoerämaita, järvi- ja harjuluontoa ja metsäpeuralle tyypillisiä elinolosuhteita, ja pidän ainakin itse tärkeänä, että me pystytään tuleville sukupolville turvaamaan myös nämä ainutlaatuiset elinolosuhteet Kuhmonkin alueella.

Eli en ehkä pidä aivan nykyaikaisena tämmöistä ajattelua, että luonnonsuojelun aluetta vastaan tarvitsisi järjestää jonkinlaista kompensatiota, vaan on myös paikallisten etu, että sitä alkuperäistä luontoa siellä turvataan ja säilytetään.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Nyt keskustelu on päättynyt, asia lähetetään ympäristövaliokuntaan. — Vai haluaako ministeri vielä vastata? Olkaa hyvä, kaksi minuuttia — todellakin, kaksi minuuttia.

18.00 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lyhyesti:

Ensinnäkin tästä kompensatiosta. Jo vuonna 2012 on tehty selvitys siitä, ja silloin jo katsottiin, että kompensatio oli toteutunut alkuperäisiä velvoitteita suurempana. Se on ollut näissä alkuperäisissä vuonna 90 perustetuissa puistoissa mukana, mutta todellakaan sen osalta ei sinänsä huolta. Sen lisäksi on todettava, että Metsähallituksen luontopalvelut ja sen henkilöstö jatkavat toimintaansa Kuhmossa ja Ystäväyden puistossa edelleen, vaikka näistä rakennuksista luovutaan.

Ja haluan kiinnittää huomion tähän aivan erinomaiseen edustaja Vuornoksen näkökulmaan, että kyllä ne yrittäjät siellä paljolti varmistavat nyt ja myös tulevaisuudessa sitä, että siellä säilyy retkeilijöillä niitä palveluita, esimerkiksi opaspalveluita. Tämä on myös ajatus tässä, kun näistä rakennuksista osaltaan myös Metsähallituksen luontopalvelut pyrkii nyt luopumaan ja löytämään niille muita omistajia, että samanaikaisesti yksi mahdollinen kehityssuunta olisi nimenomaan enemmän yrittäjävetoiseen toimintaan, jolloin siellä niitä palveluita retkeilijöille, eräilijöille, myös kokemattomimmille löytyisi.

Tämä luontokeskus Petola on hieman haastavalla sijainnilla, kun se on syrjässä sieltä Kuhmon keskustasta ja toisaalta myös irrallaan näistä alueen keskeisistä retkeilyreiteistä. Se ei ole ikään kuin optimaalisella paikalla. Jo nykyäänkin luontomatkailu tukeutuu siellä muihin tekijöihin, kuten erämatkailuun, eli jo nyt kehityssuunta on aivan toinen.

Toivottavasti myös edustaja Kettunen tukee sitä suuntaa, että Kuhmo voi jatkossakin olla tällainen merkittävä luontomatkailun kohde ja entisestään kukoistaa tulevaisuudessa vielä vahvemmin.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan.